

LBRIS

We know
books

NIKOLAI PROFIR

ROMAN INTERACTIV

**MAMĂ, MERG ÎN
MARIUPOL!**

EDITURA REVISTEI

TIMPUL
2026

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

Gruz 200

Ieri, Grișa s-a întors de la război. Mă rog, de la operațiunea militară specială. *Gruz 200*¹. L-au adus într-un sicriu de zinc. Au pus sicriul în fața blocului, pe două taburete aduse din bucătăria cuiva, ca să fie plâns de babornițele cărora Grișa, cât era încă în viață, le făcea zile fripte. Erau bocitoare plătite cu ziua. Îți puteai da seama de asta după felul în care boceau cu schimbul la căpătâiul sicriului. Cum termina una, se ridica brusc de lângă mort și începea să trăncănească cu alta, în timp ce a treia îi lua locul. Le vedeam aproape zilnic prin cartier, bocind metodic când pe unul, când pe altul.

Știam că sunt bocitoare, căci pe Grișa nu l-ar fi bocit nimeni. Poate maică-sa a vărsat câteva lacrimi, așa, ca să n-o vorbească vecinii. Eu unu' n-am băgat de seamă. Acum,

1 (rus.) *Gruz 200* – Marfa 200. Expresia „*рпыз 200*” se traduce prin „transport de cadavre” sau „transport militar de victime” și este un termen din jargonul militar rusesc folosit pentru a desemna transportul soldaților căzuți în luptă.

când Grișa e mort, toți răsuffă ușurați. Bocitoarele și-au luat banii, iar vecinii și-au recăpătat, în sfârșit, liniștea. Grișa ținuse în spaimă întregul bloc cât era în viață. Se îmbăta des și era gălăgios. În telneașca lui albă cu dungi albastre, pe care o purta mereu la vedere, cu bereta lui albastră, Grișa sărbătorea Ziua Trupelor Aeropurtate tot anul. Se lua la hartă de la o nimica toată, iar întrebarea cu care îi plăcea să-i intimideze pe alții era: „Da' tu ai făcut armata?” Faptul că făcuse serviciul militar era cea mai mare realizare a sa și îl auzeam adesea povestind camarazilor de pahar despre săriturile sale cu parașuta. Câte au fost – nici el nu mai știe.

Îmi plăcea de Grișa. Vănam împreună narcomanii din cartierul nostru, iar cu puțin noroc și *kurele*. Era felul nostru de a servi comunitatea în care trăim. Eu intram în joc mai mult pentru adrenalină decât pentru idee. Când eram singur, mă făceam că nu vedeam *kurele* punând plicuri în bandă izolantă galbenă pe sub pervazurile oamenilor. Grișa însă intra peste ei ca un tanc. Îi bătea până se pișau pe ei – fie că erau bărbați, fie că erau femei. De asta făcuse prima dată pușcărie. I-a tras o bătaie soră cu moartea unuia, care a avut mai târziu tupeul de a depune plângere împotriva lui. Nu ne așteptasem niciunul la asta. „Cum, *blea*, să vinzi droguri și pe urmă să scrii plângere la poliție că te-au bătut când le vindeai!”, urla el, frustrat, pe coridoarele secției de poliție. Dar legea e lege – cel puțin pentru cei ca noi – și Grișa a plecat la răcoare pentru un an și două luni. Când s-a întors, a început să bea ca și când ar fi avut un ficat de rezervă. Să bea și să servească comunitatea cum știa el mai bine. Așa a intrat la pârnaie a doua oară. Doi ani și jumătate pentru vătămare corporală. Ca mulți arestați, începuse corespondența cu o femeie. La una dintre vizite, mi-a mărturisit, cumva uimit, că sunt o mulțime de femei care le scriu regulat deținuților, fie că se îndrăgostesc, fie că le este oarecum milă de ei. Oricum ar fi, Grișa avea de

gând să se însoare cu fata cu care coresponda. Pentru prima dată, părinții lui au îndrăznit să spere că vor apuca să aibă și nepoți. Mai rămânea însă o problemă: banii.

— Ce mai știi de plăți? m-a întrebat în timpul unei vizite, îndesând receptorul peste ureche, până aceasta s-a făcut roșie.

— Au mărit plățile, i-am spus.

— Cât or mai fi?

— Nu știu. Se zvonește că fac bani buni băieții.

— Mhm...

— Mmm...

— Aici se zvonește că lumea nu-i prea primește.

— Sau că îi primesc cu întârziere. Da, am auzit. Tu oricum mergi ca mobilizat, da?

— Îhî. Gaborilor de p-aci le place să glumească că plicul cu ordinul meu de mobilizare mă așteaptă deja.

— Clovnii pulii.

— Deși... Lumea vorbește că în curând or să înceapă să trimită și deținuți la război.

— Slută treaba...

Atât a fost. Atât am apucat să vorbim. Grișa se temea că războiul se va încheia până va ieși. Că n-o să apuce să strângă bani de nuntă. Că n-o să curețe Ucraina de fasciști, așa cum curățase ani de-a rândul cartierul de narcomani.

Dar războiul mergea înainte și n-avea de gând să se oprească.

L-au dus pe Grișa la cimitirul de pe coasta dealului, la marginea cartierului muncitoresc. În spatele crucilor, cât vedeai cu ochii: uzine. Acolo trăiau oamenii cartierului nostru și tot acolo mureau. Cimitirul era plin de morminte proaspete, cu pământ reavăn. În vântul ce se întetise dintr-o dată fluturau panglicile Sfântului Gheorghe și steagurile

mândrei noastre Federații. De când a început războiul, cimitirul nostru a devenit neîncăpător și consiliul local s-a văzut nevoit să-l extindă. De sub stema Federației, de pe portretele lor din timpul armatei, băieți tineri și sănătoși priveau către cei adunați. Priveau cu jind. Ca și cum încercau să le spună din sicriile lor de zinc să stea naibii acasă. Unii priveau resemnați, ca și cum știau că moartea îi aștepta deja în nesfârșitele stepe ucrainene. Iar în timp ce garda trăgea în aer focuri din Kalașnikov-uri modernizate – un ultim omagiu celui căzut la datorie – ceva se petrecea cu mama lui Grișa. Femeia a căzut în genunchi și a început să urla, ca și cum abia atunci a realizat că Grișa zace în sicriu cu țeasta spartă și apoi cusută în grabă de un medic care face asta toată ziua – strânge soldații ca pe un puzzle lugubru și încearcă să-i aducă la o formă cât mai prezentabilă, înainte de a-i trimite mamei și soțiilor. Și aproape niciodată nu reușește. Femeia a urlat, s-a tăvălit prin țărâna umedă a cimitirului, și-a smuls părul din cap, l-a trimis dracului pe maiorul care venise să asiste la înmormântare și i-a blestemat pe haholi. „Să-i ia dracu' pe haholi, că mi-au omorât copilul!”, a spus ea la final, s-a ridicat de jos și a rămas să privească absentă cum pământul îi înghite unicul fiu.

Nu cred că a durat mai mult de zece minute totul. Preotul mai avea de citit pentru alți Grișa, Serioja și Vanea în ziua aceea. Bocitoarele aveau de bocit alți necunoscuți. În curând, toți cei prezenți la înmormântare se vor așeza la masă, vor mânca și vor bea pe îndelete. De sufletul lui Grișa, desigur. Unii pentru succesul operațiunii militare speciale. În adâncul sufletului, toți vor răsufla ușurați. S-a petrecut și asta. Vor merge pe la casele lor, în apartamentele lor comunale cu baie comună, în care, din rânchiună, fiecare locatar și-a instalat propriul cazan, ca să împartă cu vecinul doar buda, dar nu și apa caldă. Se vor așeza în fotolii și vor da drumul

televizoarelor, unde brava noastră armată avansează kilometri în fiecare zi, iar Mariupolul este întotdeauna „aproape” cucerit de-ai noștri.

Așa fac și eu. În afară de partea cu mâncarea. N-am chef să stau la o masă cu oameni care n-aveau ochi să vadă pe Grișa. Într-un fel, n-aveau ochi să mă vadă nici pe mine, că știu că am mama bolnavă și nu mă încumet să merg la război ca să fac niscaiva bani pentru leacuri. După ce-mi iau rămas bun de la Grișa, pun gluga în cap, căștile în urechi și merg cu mâinile în buzunar înspre cartier. Ascult „Наутилус Помпилиус - Зверь”. Nu mă simt îndoliat. Grișa n-ar fi vrut să-i port dolii. Îi iubea pe Наутилус. Nu arucase să-i vadă, că ei nu veneau niciodată în orașul nostru de provincie. Nici dracu' nu vine. Toți, în schimb, caută să plece. La „centru” sau, mai nou, pe front. De la magazin mi-am luat o sticlă de vodcă, o bucată de cârnaț, o pâine neagră și un pachet de țigări. La casă, vânzătoarea, tanti Liuba, mi-a spus că nu-mi ajung banii. Rușinat, m-am căutat prin buzunare, în timp ce oamenii dădeau năvală la casă, țcănind nemulțumiți din limbă că îi rețin.

— Tanti Liuba, hai, puneți-mă azi pe carnet. Măine îmi intră banii și vi-i dau, i-am spus, și n-am mințit-o.

Tanti Liuba mă știa de când eram puști. Mereu i-am adus banii și mereu am ținut s-o atenționez despre huliganii care mai veneau uneori să-i fure din magazin pentru doză. În acea zi, tanti Liuba s-a uitat descurajată la mine, făcându-mi semn cu ochiul înspre capătul magazinului. Patronul magazinului s-a oprit din aranjat marfa. Grăsanul avea de acum ochii pe noi, așteptând ca un vulpoi, să vadă reacția lui tanti Liuba. „Îmi pare rău, Artiom”, i-am citit pe buze. I-am zâmbit cât am putut de politicoș și am dus cârnațul înapoi la frigider.

Pe *hruşceovca*² noastră aşternuseră un banner cu litera „Z”. Acoperea tot blocul. Îl vedeau toți care treceau pe centura oraşului mergând la serviciu. Partea de sus venea fix peste geamurile odăilor – a mea și a mamei. Litera era vopsită în niște dungii albe și negre, iar când soarele se încumeta să iasă palid deasupra cartierului, jocul grotesc al luminilor făcea odaia să pară ca și cum ar fi în spatele unor gratii. Acele gratii alunecau de pe tavan pe podea, împreună cu soarele întotdeauna zgârcit, în timp ce armata noastră pentru a nu știu câta lună lua nu știu ce Soledar. Când înșiram rufe pe sfoară, bannerul, prăfuit de atâtea mașini, le murdărea la loc. Trebuia să le înșirăm prin casă, să le agățăm de ușile dulapurilor, pe spetezele scaunelor, pe calorifere. Mirosul prafului de spălat înseamnă acasă. O casă în care suntem ca și pecetluiti.

Îi zic asta mamei.

2 (rus.) Bloc cu 5 etaje, construit în perioada când Nikita Hruşceov era secretar general de partid al U.R.S.S., succedându-l pe Iosif V. Stalin (1953-1964).

CAPITOLUL 2

Mama

Mama nu răspunde. De când medicii de la policlinica regională i-au spus că are cancer, mama vorbește rar. Citise pe Internet că vorbitul i-ar face rău. De asta, ziua întregă înșiră rufe prin casă, spală podelele curate, (re)aranjează cărțile în bibliotecă după un sistem cunoscut doar de ea. Și tace. Am aflat de curând că mergea la grupuri de suport. Genul acela la care oamenii vin să stea pe niște scaune pliabile și să-și plângă de milă. I-am zis să nu mai meargă acolo. O vedeam tot mai deprimată de fiecare dată când venea de la întâlniri. Cancerul mamei e operabil. Perfect operabil, după cum s-a exprimat medicul care o adusese într-o zi pe mama în fața rezidenților, ca aceștia să-și facă o idee despre ce este un cancer într-un stadiu operabil. Medicii noștri fac astfel de operații aproape zilnic. Și asta îi spun mamei.

Mama tace.

Măncăm în tăcere și ascultăm televizorul. De la Soloviev și păpușa de fier a lui Putin, până la

prezentatoarea știrilor de la ora șapte – ni s-a urât de toate. Nu auzim nimic nou, decât denumiri de cătune ucrainene, despre existența cărora nu știam – până la război – nici noi, nici ei. Nu poți hrăni o națiune cu promisiunea unei lovituri nucleare la infinit. Mai trebuie să și mănânce. De asta, mâncăm în tihnă.

Mama pregătește sandvișurile cu pâine neagră, pe care unge margarina și taie câte o felie din cârnațul care a mai rămas în frigider. Eu torn ceaiul în cănile din setul ei preferat. Acela din ceramică turcoaz, destinat oaspeților. Cumva, se înviorează când bem ceaiul anume din acest set și înjghebăm o conversație.

— L-au înmormântat pe Grișa, îi zic.

Mama se uită la mine cumva mirată și pune cana jos.

— Slavă Domnului că s-a petrecut și nebunul ăla.

Mușc din pâinea tare și nu comentez.

— Am fost prieteni.

— Cu toți bastrucii ai fost prieten. Când ai să-ți găsești și tu o fată să te astâmperi odată?

Uneori e bine că mama tace. Atunci când vorbește, are limba tare ascuțită. Își aduce aminte de toate femeile cu care am fost și care au plecat. Toate erau „fete bune”, iar eu n-am știut să le păstrez. Ține să-mi reamintească asta de fiecare dată când este binedispusă. Tonul mamei e dojenitor, iar vocea îi este teatrală, ca a unui student care se stăruie prea mult să joace o scenă și de aia îi iese fals. În sinea ei, mama e supărată că tata ne lăsase pentru una mai tânără. Nu s-a împăcat niciodată cu ideea. Apoi mama e supărată pe cancer. E supărată pe cancerul ei perfect

operabil. De când cu malpraxisul care o lăsase șchioapă pe viață, nu mai avea încredere în medicii noștri. Se simțea hidoasă, îmbătrânită înainte de vreme, o umbră a femeii ce fusese cândva. De asta a plecat tata la una mai tânără, că ea șchiopăta și îl făcea de rușine. Mama crede asta cu îndârjire și nimic nu-i poate schimba convingerea.

De asta refuza să fie operată. Îi era teamă că încă o operație o va paraliza complet. Lăsase mâinile în jos și mergea cu cancerul ei operabil la grupuri de suport, unde își plângea de milă împreună cu niște oameni cărora, într-adevăr, nu le mai rămăsese nimic decât să aștepte cuminți moartea. „Nu vreau să trebuiască să mă speli”, zicea cu voce stinsă, dramatică, ca a unui muribund, în timp ce urnea singură dulapurile sovietice, din furnir de nuc, ca să dea cu aspiratorul în spatele lor.

— O să te operăm în Turcia, îi spun când, după ce am terminat ceaiul, scot un borcan cu castraveți marinați și deschid sticla de vodcă.

Mama se uită la mine neîncrezătoare, apoi la sticla din mâna mea.

— Nu-ți bea mințile, Artiomușca.

Voiam să beau. Să beau și să-mi aduc aminte de aventurile mele cu Grișa. Nu sunt mare bețiv, dar m-am gândit că se aliniaseră stelele, Grișa putrezea în pământ și a doua zi era zi de odihnă. Când beam cu Grișa, mereu se lăsa cu scandal. Se lua de trecători – de tipii cu plete, de cei cu cercei, de oricine nu corespundea. Grișa voia să bea și să se distreze pe seama altora și, cumva, eu eram cel mai la îndemână tovarăș cu care putea s-o facă. Nu spun că nu-mi plăcea ce făceam. Adevărul este că întotdeauna mi se părea că deciziile mele nu sunt cu adevărat ale mele.

Adesea mă simțeam ca o frunză în bătaia vântului. Unde bătea vântul, încolo mergeam și eu. Femeile care au fost în viața mea m-au părăsit de voia lor. Serviciul la combinatul metalurgic mi l-a găsit mama, când începusem să o iau razna cu totul și sfârșeam chefurile cu Grișa pe la secția de poliție. Până și mâncarea pe care o mănânc vine din niște ingrediente scrise pe o listă de mama. Hainele pe care le port sunt dictate de realitatea cartierului în care trăiesc. Nu pot (și nici nu vreau) să mă îmbrac țipător. Băieții n-or să înțeleagă și n-or să stea să clarifice.

Și mă întreb adesea – în special când mă ciupesc – îmi aparține, oare, viața?

Compasul moralității lui Grișa era întotdeauna decalibrat. Dimineața citea morală unei *kure* despre pericolul comercializării drogurilor, iar seara ne spărgeam în doi cu hașișul confiscat de la aceeași *kură*. Încelea hașișul pe o țigară cu măiestria omului care nu o face pentru prima dată. Băga apoi țigara într-o sticlă de plastic și lăsa fumul să o umple. Trăgeam pe rând din sticlă. Nu trecea mult și ne umfla râsul de la toate prostiile pe care le priveam cu ochii roșii pe telefonul lui Grișa cu ecranul întotdeauna spart. Ieșeam apoi la plimbare în centru. Luam câte o bere de la magazin, ca pe drum să ne dregem gâturile uscate. Cu puțin noroc, găseam niște fete la fel de sparte ca și noi. Erau prea prietenoase cu niște pocituri ca mine și ca Grișa. „Astea-s pe *miau*”³, îmi șoptea atunci Grișa. Știam și eu că sunt pe *miau*, și știam că fetele sunt gata la orice că să mai facă rost. Eu cu Grișa uram chimia. Asta era poate unicul stâlp moral care rămânea întotdeauna în picioare în urma escapadelor noastre. Văzusem tovarăși aruncându-se de pe geam după ce băgaseră pe

3 (rus.) Expresia „мяу” din rusă face referire la droguri de sinteză, „мяу” desemnând mefedronă.

venă cristal și știam că chimia e calea sigură către iad. Dar fetele erau frumoase și fetele voiau să facă rost. „Știu eu un loc”, spunea Grișa și căutam îndată un taxi.

„Aleea Metalurgiștilor, comandir”, i-a spus Grișa șoferului, în timp ce eu mă așezam cu fetele pe bancheta din spate, urmând să trăncănesc cu ele vrute și nevrute tot drumul.

Știam și eu locul. *Kurele* nu sunt foarte creative când vine vorba de plasat droguri. Mai ales dacă lucrează demult. Iar *kurele*, după cum se știe, trăiesc trei luni. Ajunși la fața locului, rog taximetristul să ne aștepte, iar Grișa pleacă să scoțoească printre borduri, pe după streșini, pe sub pervazuri – peste tot unde știe el că vreo *kură* prăpădită ascunsese marfa. De cele mai multe ori se întoarce repede și se întoarce cu ce trebuie. Mergem la ele și achităm taximetristul doar dacă ne pune muzica pe care o vrem. Ce are să ne facă – nouă, două matahale, de acum bete? Sus, ele prizează și noi bem. Mai întâi o facem în camere diferite, iar, nu după mult timp, ele propun să o facem în grup. Eu cu Grișa rânjim ca niște animale mulțumite. Când plecăm împleticind picioarele spre casă, povestim despre cât de curve sunt femeile.

Faine timpuri.

Cu una din ele mă mai văd câteodată. Nina. O sun când mă îmbăt. O sun.

— Artiom?

— Vin la tine, bine?

— Ăăă... da, bine... Nu mă simt prea bine. Ai cum să faci rost de niște *miau*?